

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2004 rd

Regeringens proposition om godkännande av anslutningsavtalet mellan Finland och Europeiska Sydobservatoriet (European Southern Observatory, ESO) och om Finlands anslutning till konventionen för upprättande av ESO och det till konventionen fogade finansprotokollet och protokollet om privilegier och immuniteter för ESO samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i dessa avtalsarrangemang som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 27 april 2004 en proposition om godkännande av anslutningsavtalet mellan Finland och Europeiska Sydobservatoriet (European Southern Observatory, ESO) och om Finlands anslutning till konventionen för upprättande av ESO och det till konventionen fogade finansprotokollet och protokollet om privilegier och immuniteter för ESO samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmel-

ser i dessa avtalsarrangemang som hör till området för lagstiftningen (RP 58/2004 rd) till kulturutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Mirja Arajärvi, undervisningsministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner de avtalsarrangemang som gäller Finlands anslutning till europeiska organisationen för astronomisk forskning rörande södra stjärnhimlen (ESO). Anslutningen omfattar det mellan Finland och organisationen ingångna anslutningsavtalet, konventionen om upprättande av organisationen och det till konventionen fogade finansprotokollet samt det multilaterala protokollet om privilegier och immuniteter för ESO. Genom

godkännandet av avtalsarrangemangen blir Finland fullvärdig medlem i Europeiska Sydobservatoriet. Genom konventionen främjas astronomiskt forskningssamarbete i fredligt syfte där observationer görs på det södra halvklotet. Med stöd av konventionen har Europeiska Sydobservatoriet ESO (European Southern Observatory) upprättats med huvudkvarter i Garching i Tyskland och med observatorieområden i bergen och på högslätterna i Chile.

Finlands anslutning till avtalsmekanismen träder i kraft trettio dagar efter det att anslutningsavtalet godkänts och Finland har deponerat anslutningsinstrumenten gällande konventionen och protokollet hos franska utrikesministeriet, som är depositarie. Avsikten är att hela avtalsarrangemanget ska träda i kraft samtidigt den 1 juli 2004.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i anslutningsavtalet mellan Finland och ESO, konventionen, finansprotokollet samt protokollet om privilegier och immuniteter. Lagen avses träda i kraft samtidigt som anslutningsavtalet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Av de orsaker som nämns i propositionen och med hänvisning till övrig utredning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker konventionen och lagförslaget utan ändringar.

Utskottet påpekar att ett medlemskap i Europeiska Sydobservatoriet (ESO) har positiva effekter för Finland i många hänseenden. Tack vare medlemskapet får finländska forskare i astronomi, rymdvetenskap och kosmologi tillgång till teleskoputrustningen och dataarkiven på observatoriet. Därmed får Finland nya möjligheter att satsa på internationell spetsforskning. En viktig aspekt är dessutom att unga forskare tack vare medlemskapet får utbilda sig i ett välrenommerat internationellt forskarsamhälle. Observatoriets insatser för att främja intresse för vetenskap och vetenskaplig bildning stödjer ambitionerna att väcka medborgarnas, särskilt de ungas, intresse för vetenskap och teknik. Astronomi är ett vetenskapsområde som intresserar finländarna. Ett bevis för detta är till exempel den omfattande och omtäckta populärvetenskapliga publikationsverksamheten.

Finländarnas engagemang i planering och konstruktion av teleskop och instrument är en stor uppgift och ett ypperligt tillfälle att idka samarbete samt lära sig och överföra nya tekniker.

Finlands Akademi genomförde 2000 en utvärdering av astronomin i Finland och resultatet var att vetenskapsgrenen håller hög nivå. I utvärderingen talade Finlands Akademi kraftigt för ett medlemskap i ESO.

Sett i ett vetenskaps- och teknologipolitiskt perspektiv kan det slås fast att regeringen har åtagit sig att fortsättningsvis satsa större resurser på vetenskap och teknologi, att ytterligare höja kvaliteten och förbättra resultaten och att främja internationellt samarbete inom vetenskap och teknik. Ett finländskt medlemskap i observatoriet tjänar dessa syften. Anslutningsavgiften är ett led i regeringens satsningar på större finansiella resurser till vetenskap. Dataanalysprojektet som ingår i anslutningsavgiften kommer sannolikt att ge resultat som både observatoriet och Finland har nytta av. Den årliga medlemsavgiften i ESO är cirka 1,8 miljoner euro. En del av medlemsavgiften kommer tillbaka till Finland till exempel genom beställningar till industrin samt genom löner till personalen och en del studiestipendier.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår kulturutskottet

att riksdagen godkänner det i Garching den 9 februari 2004 mellan Finland och Europeiska Sydobservatoriet (ESO) ingångna anslutningsavtalet, den 5 oktober 1962 ingångna konventionen för upprättande av en europeisk organisation för astronomisk forskning rörande södra stjärnhimlen och det till konventionen fogade, den 5 oktober 1962 upprättade finansprotokollet samt det den 12 juli 1974 ingångna multilatera-

la protokollet om privilegier och immuniteter för ESO och

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 6 maj 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kaarina Dromberg /saml
vordf. Sade Tahvanainen /sd
medl. Esko Ahonen /cent
Sinikka Hurskainen /sd
Tuomo Hänninen /cent
Rauno Kettunen /cent

Minna Lintonen /sd
Mikaela Nylander /sv
Kirsi Ojansuu /gröna
Seppo Särkiniemi /cent
Marja Tiura /saml
Jutta Urpilainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.